

B.Com. Semester - 2 (NEP-2020) Examination**MARCH/APRIL-2026****Business Accounting –2 (Major-4)****Time: 2:00 Hours****Marks: 50****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ રમેશ લિમિટેડ શિવેષ લિમિટેડ પાસેથી નીચેની શરતો એક ખાણ તા. 01/01/2022થી પટેથી મેળવે છે: (૧૦)

(અ) રોયલ્ટી એક ટનના રૂ. 1.50 ગણવી.

(બ) લઘુત્તમ ભાડું વર્ષે રૂ. 64,000 આપવું. આગ, અકસ્માત અને હડતાલના કિસ્સામાં જો રોયલ્ટી લઘુત્તમ ભાડાને પહોંચી ન શકે તો માત્ર તે વર્ષ પુરતું લઘુત્તમ ભાડું 25% ઘટાડવું.

(ક) કોઈપણ વર્ષનું ઓછા કામનું નુકસાન તે વર્ષ પછીના તુરતના બે વર્ષ દરમિયાન મજરે લઈ શકાય છે.

વાર્ષિક ઉત્પાદન નીચે મુજબ છે:

2022	2023	2024	2025
12,000 ટન	16,000 ટન	28,000 ટન	20,000 ટન (હડતાલનું વર્ષ)

ઉપરોક્ત વિગતો પરથી જરૂરી ગણતરી કરી રમેશ લિમિટેડના ચોપડે રોયલ્ટી ખાતું તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ ઉપરોક્ત પ્ર.૧, જરૂરી ગણતરી કરી રમેશ લિમિટેડના ચોપડે લઘુત્તમ ભાડા ખાતું તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૨ સુરક્ષા નિગમના કારખાનામાં તા. 18/08/2025ના રોજ આગ લાગી ત્યારે માલનો બધો સ્ટોક બળી ગયો હતો. તેણે રૂ. 80,000ની પોલિસી લીધી હતી. વિમાના દાવાની રકમની ગણતરી નીચે આપેલા આંકડાઓના આધારે કરો. (૧૦)

વિગત	2022 રૂ.	2023 રૂ.	2024 રૂ.	2025 રૂ.
ખરીદી	379,000	466,000	604,000	-
વેચાણ	455,000	552,000	775,000	-
વેચાણ પરત	5,000	2,000	5,000	-
ખરીદી પરત	9,000	7,000	8,800	-
શરૂનો સ્ટોક	30,000	40,000	70,000	80,000

2025નું વેચાણ 2024ના વેચાણથી 25% અને ખરીદીમાંનો 20% વધારો થયો છે. ખરીદ પરત અને વેચાણ પરત નથી. 2025ના વર્ષ માટે કાચા નફાનો દર અગાઉનાં ત્રણ વર્ષના કાચા નફાની સરેરાશ મુજબ ગણવામાં આવે છે.

અથવા

પ્રશ્ન.૨ મોસમના ગોદામમાં તા. 31/03/2026ના રોજ આગ લાગી. રૂ. 6,525 સિવાયનો બાકી સ્ટોક આગથી નાશ પામ્યો. નીચેના વિગત પરથી દાવાનું પત્રક બનાવો. છેલ્લા પાંચ વર્ષ દરમિયાન મૂળ કિંમત પર સરેરાશ વાર્ષિક કાચા નફાનો દર 25% હતો.

વિગત	રૂ.
ખરીદી	182,700
વેચાણ	278,400
શરૂનો સ્ટોક	51,330

પ્રશ્ન.૩ જ્યોતિ મીલ્સના ગોડાઉનમાં તા. 01/04/2025ના રોજ આગ લાગી. કંપની પાસે રૂ. 200,000ની નફાના નુકસાનની પોલિસી હતી. આગ લાગ્યાની તારીખથી નુકસાનનો સમય 4 માસનો હતો. કંપનીનું નાણાકીય વર્ષ 31/12/2025 પૂરું થાય છે.

વિગત	રૂ.
છેલ્લા નાણાકીય વર્ષનું વેચાણ	16,00,000
છેલ્લા નાણાકીય વર્ષનું સ્થિર ખર્ચ સહિતનો નફો	192,000
તા. 31/03/2025ના રોજ પૂરા થતા 12 માસનું વેચાણ	20,00,000
તા. 01/04/2025 થી તા. 31/07/2025 સુધીનું વેચાણ	260,000
તા. 01/08/2024 થી તા. 31/07/2025 સુધીનું વેચાણ	700,000

તા. 01/01/2025થી દાખલ કરેલી નવી ઉત્પાદન પદ્ધતિના કારણે ગયા વર્ષની સરખામણીમાં 2% નફો વધશે ધારણા છે. તમારે નફામાં નુકસાન દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે.

અથવા

પ્રશ્ન.૩ શ્રીરામે નફાની નુકસાન અંગે લીધેલ પોલીસીની રકમ રૂ. 103,600 હતી અને બાયધરી સમય 4 માસનો હતો. તેમનું હિસાબી વર્ષ 31મી ડિસેમ્બરના રોજ પૂરું થાય છે. નીચે આપવામાં આવેલ માહિતી પરથી વીમા કંપની સમક્ષ રજૂ કરવા માટેનું નફા નુકસાન દર્શાવો તો પત્રક તૈયાર કરો.

- 1) આગ લાગ્યા તારીખ 01/05/2025
- 2) છેલ્લા નાણાકીય વર્ષનો ચોખ્ખો નફો રૂ. 45,500 તથા વીમો ઉતરાવેલ સ્થિર ખર્ચ રૂ. 97,500ના હતા.
- 3) તા. 30મી એપ્રિલ, 31મી ઓગસ્ટ અને 31મી ડિસેમ્બરના રોજ પૂરા થતા ચાર માસના વેચાણના આંકડા નીચે મુજબ હતા.

2024	રૂ. 243,750	રૂ. 292,500	રૂ. 113,750
2025	રૂ. 126,750	રૂ. 48,750	-

- 4) 2024ના વર્ષની સરખામણીએ 2025ના વેચાણમાં 20% ઘટાડો થશે અને 2024ના વર્ષની સરખામણીએ 2025ના નફાના દરમાં 2% ઘટાડો થશે.

પ્રશ્ન.૪ નીચેની માહિતી પરથી સ્ટોક મૂલ્યાંકનની ભારીત સરેરાશ પદ્ધતિ ઉપયોગ કરી માલ સામાન સ્ટોકનો રેકૉર્ડ તૈયાર કરો. (૧૦)

2026	વિગત	જથ્થો	કિંમત
માર્ચ 01	હાથ પર સ્ટોક	10,000 એકમો	10.00 રૂ. લેખે
માર્ચ 10	ખરીદી	4,000 એકમો	12.50 રૂ. લેખે
માર્ચ 12	ખરીદી	6,000 એકમો	15.00 રૂ. લેખે
માર્ચ 20	જાવક	16,000 એકમો	
માર્ચ 24	ખરીદી	8,000 એકમો	16.50 રૂ. લેખે
માર્ચ 29	જાવક	10,000 એકમો	

અથવા

પ્રશ્ન.૪ ઉપરોક્ત પ્ર. ૪, સ્ટોક મૂલ્યાંકનની ફીફો પદ્ધતિ ઉપયોગ કરી માલ સામાન સ્ટોકનો રેકૉર્ડ તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૫ ટ્રેકનોધ લખો : બાયબેકની પદ્ધતિ

(૧૦)

અથવા

પ્રશ્ન.૫ કંપનીના ચોપડામાંથી નીચે મુજબની માહિતી પ્રાપ્ત થઈ.

વિગત	રૂ.
100,000 ઈક્વિટી શેર, દરેક રૂ. 50નો રૂ. 40 ભરાયેલા	40,00,000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	50,000
સામાન્ય અનામત	11,00,000
મૂડી અનામત	700,000

કંપનીએ ઠરાવ્યું છે કે:

- (અ) સામાન્ય અનામતનું મૂડીરોકાણ કરવું અને કંપનીના અંશતઃ ભરપાઈ શેરને પૂરા ભરપાઈ કરવા અને (બ) જામીનગીરી પ્રીમિયમ અને મૂડી અનામત (પૂરેપૂરી બાકીઓ)નો દરેક રૂ. 50નો એક એવા બોનસ શેર 25% પ્રીમિયમે આપવા. કંપનીના ચોપડે આમનોંધ લખો.

ENGLISH VERSION

Que.1 Ramesh Limited leases a mine from Shivesh Limited with effect from 01/01/2022 on the following terms: (10)

- (A) Royalty to be calculated at Rs. 1.50 per ton.
 (B) Minimum rent to be paid at Rs. 64,000 per year. In case of fire, accident and strike, if the royalty does not reach the minimum rent, then the minimum rent for that year only should be reduced by 25%.
 (C) The loss of less work in any year can be carried forward during the two years immediately following that year. The annual production is as follows:

2022	2023	2024	2025
12,000 Ton	16,000 Ton	28,000 Ton	20,000 Ton (Year of the Strike)

Prepare the Royalty A/c. in the books of Ramesh Limited by making the necessary calculations from the above details.

OR

Que.1 Based on Q.1 above, prepare the Minimum Rent A/c. in the books of Ramesh Limited by making the necessary calculations.

Que.2 A fire broke out in the factory of Suraksha Nigam on 18/08/2025, destroying the entire stock of goods. He had taken a policy of Rs. 80,000. Calculate the amount of insurance claim based on the figures given below. (10)

Particulars	2022 Rs.	2023 Rs.	2024 Rs.	2025 Rs.
Purchase	379,000	466,000	604,000	-
Sale	455,000	552,000	775,000	-
Sales Return	5,000	2,000	5,000	-
Purchase Return	9,000	7,000	8,800	-
Opening Stock	30,000	40,000	70,000	80,000

Sales in 2025 increased by 25% over sales in 2024 and purchases increased by 20%. There are no purchase returns and sales returns. The gross profit rate for the year 2025 is calculated as the average of the gross profits of the previous three years.

OR

Que.2 A fire broke out in the Mausam Warehouse on 31/03/2026. The remaining stock except Rs. 6,525 was destroyed in the fire. Prepare a claim form from the following details. The average annual gross profit rate on the original cost during the last five years was 25%.

Particulars	Rs.
Purchase	182,700
Sales	278,400
Opening Stock	51,330

- Que.3 A fire broke out in the godown of Jyoti Mills on 01/04/2025. The company had a profit loss policy of Rs. 200,000. The period of loss was 4 months from the date of fire. The financial year of the company ends on 31/12/2025. (10)

Particulars	Rs.
Sales of the last financial year	16,00,000
Profit including fixed costs of the last financial year	192,000
Sales for the 12 months ending on 31/03/2025	20,00,000
Sales from 01/04/2025 to 31/07/2025	260,000
Sales from 01/08/2024 to 31/07/2025	700,000

It is expected that the profit will increase by 2% compared to the previous year due to the new production method introduced from 01/01/2025. You have to prepare a profit and loss statement.

OR

- Que.3 The policy amount taken by Shriram for profit loss was Rs. 103,600 and the policy period was 4 months. His accounting year ends on 31st December. Prepare a profit and loss statement to be presented to the insurance company from the information given below.

- 1) Fire date 01/05/2025
- 2) The net profit for the last financial year was Rs. 45,500 and the fixed expenses excluding insurance were Rs. 97,500.
- 3) The sales figures for the four months ending on 30th April, 31st August and 31st December were as follows.

2024	Rs. 243,750	Rs. 292,500	Rs. 113,750
2025	Rs. 126,750	Rs. 48,750	-

- 4) Sales in 2025 will decrease by 20% compared to 2024 and profit rate in 2025 will decrease by 2% compared to 2024.

- Que.4 Prepare a record of goods stock using the weighted average method of stock valuation from the following information. (10)

2026	Particulars	Quantity	Price
March 01	Stock on Hand	10,000 Units	10.00 Rs. each
March 10	Purchase	4,000 Units	12.50 Rs. each
March 12	Purchase	6,000 Units	15.00 Rs. each
March 20	Issued	16,000 Units	
March 24	Purchase	8,000 Units	16.50 Rs. each
March 29	Issued	10,000 Units	

OR

- Que.4 Above Q. 4, prepare a record of goods stock using the FIFO method of stock valuation.

- Que.5 Write a short note: Buyback Methods. (10)

OR

- Que.5 The following information was obtained from the company's books.

Particulars	Rs.
100,000 equity shares, each of Rs. 50, Rs. 40 paid up	40,00,000
Security Premium	50,000
General Reserve	11,00,000
Capital Reserve	700,000

The Company has resolved:

- (A) to invest the general reserves and fully pay up the partially paid-up shares of the Company; and (B) Issue one such bonus share of Rs. 50 each at a premium of 25% of the security premium and capital reserve (full balance). Enter this entry in the books of the company.
